

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія суспільних дисциплін і правознавства

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ**

Галузь знань 0306 Менеджмент і адміністрування
Спеціальність 5.03060101 Організація виробництва

Київ – 2015 рік

Робоча програма з дисципліни «Філософія» для студентів галузі знань 0306 Менеджмент і адміністрування, спеціальності 5.03060101 Організація виробництва, «25» серпня 2015 року - 22 с.

Розробники: Нос А.А., викладач циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства

Протокол від «25» серпня 2015 року № 1

Голова циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства

«25» серпня 2015 року _____ (Бурдіна Н.К.)

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом, структура типова

Заступник директора з навчальної роботи _____ (Дем'яненко С.І.)

Заступник директора з навчально-методичної роботи _____ (Гейхман З.Л.)

Схвалено методичною радою Університетського коледжу
Протокол від «31» серпня 2015 року № 1

«31» серпня 2015 року № 1 Голова _____ (Братко М.В.)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
<p>Кількість кредитів – 3</p> <p>Модулів – 3</p> <p>Змістових модулів – 3</p> <p>Загальна кількість годин – 108</p> <p>Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –3</p>	<p>Галузь знань 0306 Менеджмент і адміністрування</p> <p>Спеціальність: 5.03060101 Організація виробництва</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: молодший спеціаліст</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 2</p> <p>Семестр: 3</p> <p>Аудиторні заняття: 60 год., з них:</p> <p>Лекції (теоретична підготовка): 22 год.</p> <p>Семінарські заняття: 20 год.</p> <p>Індивідуальні заняття: 12 год.</p> <p>Модульний контроль: 6 год.</p> <p>Самостійна робота: 48 год.</p> <p>Вид контролю: <u>екзамен</u></p>

Пояснювальна записка

Сучасний етап історичного розвитку характеризується величезним ускладненням взаємозв'язків між усіма сторонами життя суспільства, між континентами, регіонами, країнами, усередині кожної країни. Зміни, що відбуваються в усьому світі, загострення глобальних проблем значно посилили інтерес до загальних проблем суспільного розвитку, проблем, концептуальне дослідження яких має важливе методологічне значення для осмислення процесів, що відбуваються в сучасному світі, осмислення зв'язків минулого, сьогодення і майбутнього в історії людства, подій, явищ реального життя. У цьому зв'язку набуває значення потреба у розумінні загальних тенденцій у формуванні світоглядних засад, що зумовлює потребу у визначеній цілісності філософського знання, в усвідомленні сутності людини і світу її буття, потреба у формуванні планетарної свідомості. Це, у свою чергу, актуалізує проблему взаємозв'язку суспільства й особи, розвитку сутнісних сил кожної людини, проблему формування світоглядних засад, якими людина керується у своїй життєдіяльності.

Усе це зумовлює підвищення значення філософського осмислення людиною свого ставлення до дійсності, тому що йдеться про здібності і можливості людини орієнтуватися в умовах, коли відбувається зміна глибинних світоглядних засад, прийнятих у даному суспільстві, коли змінюються уявлення про місце людини у світі й у житті. За цих умов питання сенсу життя, смерті і безсмертя виходять на передній план.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Вивчення філософії має на меті надати можливість розуміння загальних закономірностей існування й розвитку світобудови у контексті вивчення філософських основ й релігійної толерантності крізь призму учіння релігієзнавства

Тому завдання курсу філософії полягає в тому, щоб ознайомити студентів з історичним та логічним методами дослідження, методом сходження від абстрактного до конкретного як необхідною умовою пізнання. Розкрити закономірності розвитку людини як головного об'єкта дослідження, навчити знаходити головні ланки причинно-наслідкових зв'язків і відрізняти їх від побічних, як у матеріальних, так і в духовних процесах; прослідкувати закономірності об'єктивації й матеріалізації ідей на прикладах діяльності зарубіжних та вітчизняних діячів науки та практики, виробити навички аргументації власних переконань.

До завдань курсу релігієзнавства слід віднести пояснення розділів академічного релігієзнавства та його змісту і функцій, розгляд проблеми походження релігії, різних підходів її тлумачення, розкриття сутності релігійного феномену й ознайомлення студентів з різними типами релігійних вірувань, починаючи з ранніх форм, родоплемінних релігій, аж до етнічних і світових, а також популярних на теренах України.

У студента мають бути сформовані такі предметні **компетентності**:

- знання функцій та методів філософії та релігієзнавства, основних етапів розвитку філософської думки, вміння їх пояснювати;

- знання, вміння пояснювати та використовувати головні поняття та категорії філософії, ключові політико-філософські концепції;
- здатність визначати та розкривати основні напрямки та етапи філософських досліджень;
- вміння називати, аналізувати та порівнювати сучасні філософські течії;
- знання основних релігій світу, вміння визначати їхні особливості та спільні риси;
- знання та готовність аналізу основних релігійних традицій різних народів світу та сакральних книг різних релігій, здатність співвідносити релігійні та загальнолюдські цінності;
- готовність свідомо орієнтуватись в цінностях сучасного людства, грамотно оцінювати і аналізувати ціннісні аспекти розвитку культури сучасної цивілізації;
- здатність використовувати традиційні філософські методи пізнання та духовно-практичні засоби вирішення світоглядних та методологічних проблем людства;
- готовність користуватися науковим понятійним апаратом, будувати судження та робити вірні висновки, аналізувати філософські тексти, наводити приклади та робити порівняння, робити аналіз та встановлювати зв'язки;
- готовність оперувати набутими філософськими знаннями при виробленні власної світоглядної позиції; обґрунтовувати власну думку, спираючись на досягнення світової та вітчизняної філософії.
- готовність до вирішення питань моралі з точки зору різних етичних теорій, здатність пояснення своєї позиції щодо толерантного ставлення до представників різних релігій, народів та культур;

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І.

Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософських проблем

Лекція 1. Філософія, її гуманістичний зміст та призначення (2 год.)

Походження терміну “філософія”. Предмет і функції філософії. Світоглядна функція філософії. Світогляд, його структура і функції. Міждисциплінарні зв’язки. Типи світогляду. Філософія і наука. Філософія і релігія. Філософія і мистецтво. Філософські проблеми і дисципліни. Специфічність філософського знання. Філософська методологія.

Філософія, її гуманістичний зміст та призначення.

Основні поняття теми: світогляд, парадигма, філософія, історія філософії, філософія історії, онтологія, філософська антропологія, гносеологія, епістемологія, етика, естетика.

Лекція 2. Філософія стародавнього світу (2 год.)

Філософія стародавнього Сходу. Найважливіші особливості давньосхідної філософії.

Антична філософія. Проблема щастя. Морально-етична проблематика у творчості Сократа, Демокріта, Платона, Арістотеля, Епікура. Вчення Конфуція про людину. Історичні зміни предмету філософії.

Основні поняття теми: фізис, архе, субстанція, атом, космос, хаос, категорія, світ, матерія, ідея, форма, субстанція, буття, діалектика, софістика, метафізика, даосизм, конфуціанство, буддизм, інь, ян, моїзм, дао, де, ці, жень.

Семінар 1. Філософія стародавнього світу (2 год.)

Семінар 2. Філософія епохи Середніх віків та доби Відродження (2 год.)

Лекція 3. Філософія Нового часу (2 год.)

Філософія Нового часу і якісно нова спрямованість філософії в епоху ранніх буржуазних революцій. Пошуки продуктивного методу пізнання: емпіризм, раціоналізм. Класична німецька філософія. Особливе місце німецької класичної філософії у загальному розвитку західноєвропейської філософії.

Основні поняття теми: індукція, дедукція, метод, закон, об’єкт, суб’єкт, деїзм, емпіризм, раціоналізм, сенсуалізм, теодицея, розвиток, гегельянство, класична філософія.

Семінар 3. Німецька класична філософія та марксизм (2 год.)

Лекція 4. Філософія у XIX – XX століттях (2 год.)

Західна філософія у XIX столітті. Сучасна некласична філософія. Порівняльна характеристика вихідних ідей класичної та некласичної філософії. Особливості

некласичної філософії XIX ст. Програми радикального оновлення філософії (К. Маркс та Ф. Енгельс), філософія життя, С. К'єркегор, позитивізм.

Західна філософія XX століття. Некласична філософія XX ст. : основні напрямки та їх особливості. Критика західної цивілізації, сцієнтизм та антисцієнтизм, проблеми ірраціонального та несвідомого.

Філософська антропологія, релігійна філософія XX ст. Позитивізм. Філософія екзистенціалізму. Ніцше, Фрейд, Камю, Хайдеггер, Сартр.

Філософія XIX – XX століть: напрямки, проблематика.

Основні поняття теми: марксизм, позитивізм, неопозитивізм, сцієнтизм, антисцієнтизм, екзистенціалізм, філософія життя, воля, вибір, екзистенція, відчай, життя, ірраціональне, надлюдина, атеїзм, нігілізм, абсурд, верифікація, несвідоме, феномен.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II.

Філософські проблеми буття світу і людини

Лекція 5. Основні проблеми онтології та теорії пізнання (2 год.)

Філософський сенс категорії буття. Типи онтології: реалізм, матеріалізм, ідеалізм, монізм, дуалізм, плюралізм. Буття людське та позалюдське. Буття і небуття. Буття і суще. Буття і субстанція. Буття і реальність. Реальність об'єктивна і суб'єктивна. Реальність процесів, станів, речей, властивостей та відносин.

Матерія як філософська категорія. Простір і час як форми існування світу.

Філософська категоризація світу. Основні онтологічні категорії: єдине і багатоманітне, ціле і частина, зміст і форма, одиничне і загальне, можливість і дійсність.

Теорія пізнання: вихідні принципи. Суб'єкт та об'єкт пізнання, їх взаємозв'язок. Чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне, абстрактне і конкретне в пізнанні. Опосередковане (раціональне, інтелектуальне, інтелігібельне) та безпосереднє (ірраціональне, містичне, “вчуваюче”) пізнання. Пізнання і знання. Проблема істини в теорії пізнання.

Семінар 4. Основні проблеми онтології та теорії пізнання (2 год.)

Лекція 6. Людина як предмет філософського дослідження і суб'єкт соціальних відносин (2 год.)

Унікальність та універсальність феномену людини в світі. Проблема сутності та існування людини. Есенціалістський та екзистенціалістський підходи до розуміння людини. Свобода, творчість, відповідальність як ознаки людського буття. Інтелект, воля, віра, почуття як прояви людського ества.

Життя і смерть в духовному досвіді людства.

Буття людини в суспільстві. Суспільна позиція особи, її соціальна роль і взаємодія із соціальною нормою. Історичні типи взаємовідносин особи і суспільства. Відчуження людини в сучасному суспільстві. Різноманітність форм самореалізації людини.

Людське буття як “спів-буття”. Проблема людської самості. “Я” та “інші”. Проблема інтерсуб’єктивності. Індивідуально-особистісне і соціально-колективістське.

Семінар 5. Людина як предмет філософського дослідження і суб’єкт соціальних відносин (2 год.)

Навчально-методична карта дисципліни «Філософія»

Разом: 108 год., лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год., індивідуальна робота – 12 год., самостійна робота – 48 год., підсумковий контроль – 6 год.

Модуль	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3		
Назва модуля	Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософських проблем				Філософські проблеми буття світу і людини				Гносеологія та методологія науки		
Лекції	Філософія, її гуманістичний зміст та призначення	Філософія стародавнього світу	Філософія Нового часу	Філософія у XIX – XX століттях	Основні проблеми онтології та теорії пізнання	Людина як предмет філософського дослідження і суб'єкт соціальних відносин	Філософія свідомості	Суспільство як предмет філософії	Теорія пізнання	Філософія та методологія	Філософія мови
Семінари		Філософія стародавнього світу	Філософія епохи Середніх віків та доби Відродження	Німецька класична філософія та марксизм	Основні проблеми онтології та теорії пізнання	Людина як предмет філософського дослідження і суб'єкт соціальних відносин	Філософія свідомості	Суспільство як предмет філософії	Теорія пізнання	Філософія та методологія	Філософія мови
Види поточного контролю	<i>МКР</i>				<i>МКР</i>				<i>МКР</i>		
Підсумковий контроль	<i>Екзамен</i>										

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						Підсумковий контроль
		Разом	Аудиторні	Лекції	Семінари	Індивідуальна робота	Самостійна робота	
Змістовний модуль I.								
Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософських проблем								
1	Філософія як соціокультурний феномен	6	4	2		2	2	
2	Категорії філософії, їх зміст і функції	4	2		2		2	
3	Філософія стародавнього світу	6	4	2	2		2	
4	Філософія епохи Середніх віків та доби Відродження	6	4	2		2	2	
5	Філософія Нового часу. Німецька класична філософія та марксизм	6	4	2	2		2	
6	Філософія у XIX – XX століттях.	6	4	2	2		2	
7	Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні	8	6	2	2		2	2
	<i>Всього</i>	42	28	12	10	4	14	
Змістовий модуль II.								
Філософські проблеми буття світу і людини								
8	Філософське вчення про буття	10	6	2	2	2	4	
9	Людина як предмет філософського осягнення	8	4	2	2		4	
10	Філософія свідомості	6	2		2		4	
11	Суспільство як предмет філософії	10	6	2		2	4	2
	<i>Всього</i>	34	18	6	6	4	16	
Змістовий модуль III								
Гносеологія та методологія науки								
12	Теорія пізнання	10	4	2		2	6	
13	Філософія та методологія	10	4	2	2		6	
14	Філософія мови	12	6		2	2	6	2
	<i>Всього</i>	32	14	4	4	4	18	
	РАЗОМ	108	60	22	20	12	48	6

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія стародавнього світу	2
2	Філософія епохи Середніх віків та доби Відродження	2
3	Німецька класична філософія та марксизм	2
4	Основні проблеми онтології та теорії пізнання	2
5	Людина як предмет філософського дослідження і суб'єкт соціальних відносин	2
6	Філософія свідомості	2
7	Суспільство як предмет філософії	2
8	Теорія пізнання	2
9	Філософія та методологія	2
10	Філософія мови	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Сутність, особливості та функції філософії	4	5
2	Історичні типи розвитку філософського знання	8	10
3	Предметні області філософії. Філософія права	4	5
4	Філософський зміст проблеми буття	4	5
5	Проблема пізнання	4	5
6	Філософська антропологія. Мета і цінність людського життя	4	5
7	Діалектика та її альтернативи	4	5
8	Сучасна світова філософія	4	5
9	Походження релігійних вірувань й специфіка релігієзнавства	4	5
10	Сучасні світові релігії	4	5
11	Поширення релігій на теренах України	4	5
Разом		48 год.	60 балів

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:

індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення:

репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю:

під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання:

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Філософія» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи
1. Відвідування лекцій	1
2. Відвідування семінарів (практичних)	1
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5
4. Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії)	10
5. Опрацювання фахових джерел	10
6. Написання реферату	15
7. Виконання модульної контрольної роботи	25
9. Виконання тестового контролю (експрес-контролю)	10
10. Творча робота, есе	20

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, доповідь, повідомлення, дискусія.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Кількість балів	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	82-89	4 (добре)
C	75-81	
D	69-74	
E	60-68	3 (задовільно)
FX	35-59	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1-34	2 (незадовільно) з можливістю повторного прослуховування

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

<p>Незадовільно. Студент відтворює менше половини навчального матеріалу навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача; за допомогою викладача виконує елементарні завдання; може дати відповідь з кількох простих речень: здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, відсутні сформовані уміння та навички; виконує 30% від загальної кількості тестів.</p>
<p>Задовільно. Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять та сформулювати правило; здатен відтворити навчальний матеріал з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати; висловлене судження одним-двома аргументами, виконує 55-65% від загальної кількості тестів</p>
<p>Добре. Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, здатен з допомогою викладача скласти план реферату, виконати його та правильно оформити; самостійно користується</p>

додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає прості таблиці та схеми; виконує 75-80% від загальної кількості тестів.

Відмінно. Студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну; виконує 95-100% від загальної кількості тестів.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

РОЗРАХУНОК БАЛІВ (екзамен)

вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	12	12
2. Відвідування семінарів (практичних)	1	9	9
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5	12	60
4. Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії)	6	60	60
6. Виконання модульної контрольної роботи	25	3	75
Всього			216
Коефіцієнт	3,6		

10. Методичне забезпечення

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

Очікувані результати:

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи філософських знань (філософія, релігієзнавство)» студент:

- знає і називає функції та методи філософії та релігієзнавства, основні етапи розвитку філософської думки, вміє їх пояснювати;
- знає, вміє пояснювати та використовувати головні поняття та категорій філософії, ключові політико-філософські концепції;
- визначає та розкриває основні напрямки та етапи філософських досліджень;
- називає, аналізує та порівнює сучасні філософські течії;
- знає, називає основні релігії світу, вміє визначати їхні особливості та спільні риси;
- знає та аналізує основні релігійні традиції різних народів світу та називає сакральні книги різних релігій, співвідносить, порівнює, визначає спільне джерело релігійних та загальнолюдських цінностей;
- свідомо орієнтується в цінностях сучасного людства, грамотно оцінює і аналізує ціннісні аспекти розвитку культури сучасної цивілізації;
- використовує на практиці традиційні філософські методи пізнання та духовно-практичні засоби вирішення світоглядних та методологічних проблем людства;
- користується науковим понятійним апаратом, грамотно будує судження та робить вірні висновки, аналізує філософські тексти, наводить приклади та робити порівняння, здійснює аналіз та встановлює зв'язки;
- використовує на практиці набуті філософські знання при виробленні власної світоглядної позиції; обґрунтовує власну думку, спираючись на досягнення світової та вітчизняної філософії.
- аналізує питання моралі з точки зору різних етичних теорій, пояснює свою позицію щодо толерантного ставлення до представників різних релігій, народів та культур.

11. Рекомендована література

Базова

1. Арутюнов В. Філософія [Навчально-методичний посібник] / В. Арутюнов, С. Бондар. – К.: Аспект-Поліграф, 2008. – 309 с.
2. Бойко О. Філософія: курс лекцій: У 2-х ч / [уклад. О. Бойко]. – Суми, 2010. – Ч. 1. Історія світової та української філософії. – 187 с.
3. Бойко О. Філософія: курс лекцій: У 2-х ч / [уклад. О. Бойко]. – Суми, 2010. – Ч. 2. Філософські системи. – 179 с.
4. Присухін С. Філософія: [Навчальний посібник]. – К., 2008. - 361 с.
5. Огнев'юк В. Філософія. Історія філософії: Підручник / В. Огнев'юк, І. Утюж. – К.: Грамота, 2010. – 256 с.
6. Причепій Є. Філософія: Підручник / Є.Причепій, А. Черній, Л. Чекаль – К.: Академвидав, 2007.

Допоміжна

1. Андрущенко В. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: Підручник / В. Андрущенко, Л. Губерський, М. Михальченко. – К.: Генеза, 2006. – 656 с.
2. Андрущенко В. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навч. посіб. / В. Андрущенко, Г.Волинка, Н. Мозгова та ін. за ред. Г. Волинки. – К.: Каравела, 2009.
3. Бичко І. Філософія. Підручник / І. Бичко. – К., 2006. – 656 с.
4. Бойченко І. Філософія історії / І. Бойченко, М. Горлач, І. Жилєнкова, Є. Мануйлов. – К.: Прапор, 2006. – 656 с.
5. Гах Є.М. Етика ділового спілкування. – К.,2005.
6. Губерський Л. Філософія: Хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / за ред. Л. Губерського – К.: Знання, 2009. – 621 с.
7. Касьян В. Філософія: відповіді на питання екзаменаційних білетів: Навч. посіб. / В. Касьян. – К.: Знання, 2008. – 347 с.
8. Левчук Л.Т., Оніщенко Р.І. Основи естетики. Навч. посіб. – К.,2000.
9. Надольний І.Ф. Філософія: посібник.-К., 1999, 2000,2004.
- 10.Огнев'юк В. Освіта в системі цінностей сталого людського досвіду / В. Огнев'юк. – К: Знання України, 2003.
- 11.Петрушенко В.П. Практикум з філософії. Навчальний посібник.- Новий світ, 2003.
- 12.Петрушенко В.П.Основи філософських знань. Посібник- Новий світ, 2003.
- 13.Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: Академвидав, 2005. — 592 с.
- 14.Сморж Л.О. Естетика: Навч. посіб. – К., Кондор, 2005.
- 15.Філософія. Світ людини: Курс лекцій / Табаковський В.Г., Булатов М.О., Хамітов Н.В. – К., 2003.
- 16.Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. - К.: Книга, 2005. - 528 с.
- 17.Філософський енциклопедичний словник.- К., 2002
- 18.Хамітов Н. Історія філософії. Проблема людини та її меж: Навч. посіб. / Н. Хамітов, Л. Гармаш, С. Крилова. – К.: КНТ, Центр навч. літ-ри, 2006.

- 19.Щерба С. Філософія. Підручник / С. Щерба. – К.: Кондор, 2007.
- 20.Щерба С.П.Філософія: короткий виклад. Навчальний посібник. - Кондор, 2004.
- 21.Ярошовець В. Історія філософії: Підручник / В. Ярошовець, І. Бичко, В. Бугров та ін.; за ред. В. Ярошовця. – К.: Центр учбової літератури, 2010. - 648 с.
- 22.Ярошовець В. Історія філософії: Словник / За заг. ред. В. Ярошовця. – К.: Знання України, 2005. – 1200 с.

12. Інформаційні ресурси

<http://www.filosof.com.ua> Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України .

<http://elibrary.nubip.edu.ua/2579/1/Філософія.pdf> Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. — К.: Академвидав, 2005. — 592 с.

<http://pidruchniki.com/filosofiya/> навчальні матеріали з філософії

<http://tureligious.com.ua> Філософія і релігієзнавство. Перший науковий філософський релігієзнавчий портал